

Luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen lintulajien munien haltuunottoa sekä munien ja poikasten hallussapitoa ja kuljettamista

Hakija

Oulun yliopisto / Kari Koivula
Sami Timonen

Asia

Lupahakemus etelänsuosirrien, mustapyrstökuirien ja suokukkojen munien haltuunottamiseksi, hallussapitämiseksi ja kuljettamiseksi tulvatuhojen estämiseksi eläimistön suojelemiseksi Oulussa, Kempeleellä, Limingalla, Siikajoella, Hailuodolla ja Lumijoella, Pohjois-Pohjanmaalla.

Hakemus

Hakija hakee jatkoa poikkeusluvalle VARELY/263/2021, täydennettynä suokukolla (*Calidris pugnax*). Etelänsuosirri (*Calidris alpina schinzii*), mustapyrstökuiri (*Limosa limosa*) ja suokukko ovat erityisten tutkimus-, seuranta- ja rengastusprojektien kohdelajeina Oulun seudulla.

Etelänsuosirrin koko Suomen pesimäkanta on noin 40–45 paria, joista Oulun seudun tutkimusalueella pesii noin 35–40 paria. Populaation tila on hyvin kriittinen sen pienuuden takia. Lajin säilymisen kannalta on hyvin tärkeää pyrkiä minimoimaan pesätappiot, joiden pääsyyt ovat pesäsaalistus sekä tulvavesien aiheuttama pesien hukkuminen. Mustapyrstökuirien vuonna 2019 löydettyistä merenrantaniittyjen pesistä (30 % kaikista pesistä) lähes kaikki tuhoutuivat. Suosirrillä tulvat ovat aiheuttaneet merkittäviä tuhoja vuosina 2009, 2015, 2019 ja 2020. On merkkejä myös siitä, että pesimäkauden aikaiset voimakkaiden tuulten aiheuttamat tulvat ovat yleistymässä.

Tutkimusprojekteissa pyritään löytämään tutkimusalueelta mahdollisimman paljon molempien lajien pesiä, ja rengastaa mahdollisimman täydellisesti pesivät aikuiset linnut sekä poikaset. Tutkimusprojektien myötä kyseisten lajien munapesiä tullaan löytämään merenrantaniityiltä useita kymmeniä haettavana lupajaksona.

Toimenpiteet

Tulvan uhatessa ja veden noustessa munat otetaan mahdollisimman myöhään ennen munien veteen peittymistä pois pesistä ja ne laitetaan hautomakoneeseen. Munat palautetaan pesiin heti kun vesi on laskenut riittävästi ja pesät paljastuvat. Poisoton ajaksi pesiin sijoitetaan massasta tehdyt tekomunat, jotka eivät kellu vedessä. Tekomunat voivat auttaa siinä, että paikalla olevat emolinnut jatkavat pesän haudontaa tulvan jälkeen, varsinkin, mikäli munia ei ehditä heti palauttamaan kaikille pesille.

Hautomakone säilyttää munien sopivan hautomalämpötilan ja kosteuden. Sitä on käytetty Lumijoen Pitkänokalla käynnissä olevassa tutkimus- ja suojeluprojekteissa suokukoilla ja etelänsuosirreillä. Menetelmä on todettu toimivaksi. Hautomakonetta on käytetty menestyksellisesti myös esimerkiksi mustapyrstökuirin suojeluprojektissa Iso-Britanniassa.

Etelänsuosirrillä on toiminta-alueella käynnissä ns. headstarting-hanke (luvat VARELY/700/2024 ja VARELY/1750/2025), jossa kerätään munia osasta löydettyistä

pesistä hautomakoneeseen ilman tulvariskiä, mutta tämä hakemus koskee kaikkia lajin pesiä, joita pyritään suojaamaan tulvan sattuessa.

Hakemusalue

Munien talteenottoa tehdään tarvittaessa kaikilla tulville alttiilla lajien merenrantaniittyjen pesimäpaikoilla Oulun, Kempeleen, Limingan, Siikajoen, Hailuodon ja Lumijoen kuntien alueella. Näistä pesimäpaikoista kaikki kuuluvat luvassa POPELY/688/2023 mainittuihin Natura 2000-alueisiin.

Toimenpiteiden ajoittuminen

Munien talteenotto tehdään lajien haudonta-aikana, joka kattaa vuosittain ajanjakson 10.5.–15.7., ja lupaa anotaan vuosille 2025–2029.

Olemassa olevat ja tarvittavat muut luvat

Hakijoilla on voimassa olevat rengastusluvut hakemuksen kohteena oleville lajeille ja vastaaville Natura 2000-alueille (VARELY/8346/2022, POPELY/399/2023, POPELY/688/2023). Munien talteenottoon hakemuksen kohteena oleville Natura 2000-alueille haetaan jatkoa olemassa olevaan poikkeuslupa (POPELY/404/2021) Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta alkuvuoden 2025 aikana.

Määräykset, joita hakemus koskee

Mustapyrstökuiri, etelänsuosirri ja suokukko ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja. Mustapyrstökuiri on vaarantunut, etelänsuosirri erittäin uhanalainen ja suokukko äärimmäisen uhanalainen.

Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitettujen eläinlajien pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa kiellosta, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, mm. kasviston ja eläimistön suojelemiseksi. Poikkeuksesta ei saa olla haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitetun lajin yksilöiden ja munien hallussapito ja kuljetus on kielletty.

Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää poikkeuksen kiellosta eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen. Lintudirektiivin 9 artiklan mukaan poikkeukselle ei saa olla muuta tyydyttävää ratkaisua.

Päätös ja lupaehdot

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan mustapyrstökuirin, etelänsuosirrin ja suokukon munien haltuunottamiseksi sekä munien ja poikasten hallussapitämiseksi ja kuljettamiseksi alla luetelluin ehdoin.

- 1 Lupa on voimassa ajalla 10.5.–15.7. vuosina 2025–2029 Oulun, Kempeleen, Limingan, Siikajoen, Hailuodon ja Lumijoen kunnissa.
- 2 Munia saa haltuunottaa keinohaudottaviksi vain siinä tapauksessa, että pesä on vaarassa tuhoutua tulvassa.
- 3 Munat tulee palauttaa pesille mahdollisimman pian tulvan laskettua riittävästi.
- 4 Mikäli munat kuoriutuvat keinohautomisen aikana, saa tällä luvalla hallussapitää ja kuljettaa poikasia pesään palauttamista varten.
- 5 Munien tai poikasten pesille palauttamisen yhteydessä on seurattava, palaako emo pesälle.

- 6 Toimintaan liittyviä menetelmiä tulee kehittää yhteistyössä samalla alueella toimivan hankkeen kanssa, jossa etelänsuosirrin munia keinohaudotaan poikastuoton parantamiseksi.
- 7 Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
- 8 Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä ja hallussapitopaikassa (esim. puhelimessa) ja pyydettyä lupa on esitettävä.
- 9 Mikäli toimenpiteitä tehdään perustetuilla luonnonsuojelualueilla, tulee hakijan tarvittaessa erikseen hakea lupaa poiketa näiden alueiden rauhoitusmääräyksistä. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on alueellinen ELY-keskus ja valtion suojelualueiden osalta Metsähallitus.
- 10 Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
- 11 Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo lupaehtojen noudattamista yhdessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa. Luvan valvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa tehdä tarkastuksia.
- 12 Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain vuoden loppuun mennessä. Raportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla VARELY/1574/2025 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä (1) haltuunotettujen munien määrä ja haltuunottoaika lajeittain, (2) selvitys tekomunien tai poikasten hyväksymisestä, (3) pesille palautettujen munien tai poikasten määrä lajeittain sekä tieto siitä, hyväksyivätkö emot ne, (4) kuoriutumattomien munien ja kuolleiden poikasten määrä ja (5) arvio toiminnan vaikutuksesta lajien pesintään alueella.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ja 89 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää eläimistön suojelemiseksi ja suojelutarkoitukseen. Lintudirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenmaiden on edistettävä luonnonvaraisten lintujen tutkimusta sekä muuta työtä niiden suojelemiseksi. Hakemuksen mukaiset toimenpiteet edistävät uhanalaisten mustapyrstökuiirin, etelänsuosirrin ja suokukon suojelua siinä tapauksessa, että tulva vaikuttaisi pesinnän epäonnistumiseen.

Vuonna 2024 etelänsuosirrin munia keinohaudottiin poikkeusluvan VARELY/700/2024 nojalla. 11 munasta onnistuttiin tuottamaan 3 lentokykyistä poikasta, mikä on vähemmän kuin odotettiin, mutta menetelmää kehitetään ja tulvassa koko pesä on vaarassa tuhoutua, joten lupa munien keinohaudontaan on perusteltua myöntää, vaikka sillä ei saataisi kaikkia munia onnistuneesti haudottua ja palautettua. Lisäksi tämän luvan mukaisissa toimenpiteissä munia keinohaudotaan vain tulvan ajan ja ne palautetaan pesiin mahdollisimman pian tulvan laskettua. Ehtojen mukaisesti menetelmiä tulee kehittää yhteistyössä em. etelänsuosirrihankkeen kanssa, jotta siinä saatua kokemusta voidaan hyödyntää laajemmin. Lupa on myönnetty myös poikasten hallussapitoon ja kuljettamiseen sen varalta, että munia kuoriutuisi keinohautomisen aikana.

Aiemman poikkeusluvan VARELY/263/2021 voimassa ollessa vuosina 2022–2024 pesiä uhkaavia tulvia ei esiintynyt, mutta riski niiden esiintymiselle ja pesien tuhoutumiselle on edelleen olemassa, joten uuden poikkeusluvan myöntäminen on tästäkin syystä perusteltua. Muuta tyydyttävää ratkaisua tulvatuhojen ehkäisemiseksi ei ole osoitettavissa.

Tämän luvan mukaiset toimenpiteet eivät vaikuta alueen mustapyrstökuiiri-, etelänsuosirri- tai suokukkopopulaatioihin heikentävästi, vaan toimenpiteillä nimenomaan pyritään parantamaan pesinnän onnistumista ja sitä kautta ko. lajien suojelua. Luvan mukaisilla toimilla ei tuoteta lajeille pysyviä haittoja, luvanhaltijat ovat kokeneita lintujen käsittelijöitä ja ryhmällä on pitkä kokemus ko. lajien tutkimuksesta ja käyttäytymisestä. Hakija on huolehtinut tarvittavista poikkeusluvista Natura 2000- ja luonnonsuojelualueilla toimimiseen.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 34 §, 35 §, 69 §, 70 §, 83 §, 87 §, 89 §, 121 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi luonnonvaraisten lintujen suojelusta (2009/147/EY, lintudirektiivi), artikkelit 1, 5, 9, 10, 13

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Päätöksen voimaantulo

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Luvan mukaiset toimenpiteet on mahdollisessa tulvatilanteessa pystyttävä aloittamaan ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen ja vahvan linnustonsuojellisen intressin vuoksi lykätä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä, päätös on annettu tiedoksi tavallisella sähköisellä tiedoksiannolla.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Liisa Maanpää ja ratkaissut ylitarkastaja Tapio Aalto.

Liitteet

Valitusosoitus

Tiedoksi

ympäristöministeriö kirjaamo.ym@gov.fi

Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi

Metsähallitus kirjaamo@metsa.fi

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Oulun poliisilaitos kirjaamo.oulu@poliisi.fi

Hailuoto kunnanvirasto@hailuoto.fi

Kempele kirjaamo@kempele.fi

Liminka kunta@liminka.fi

Lumijoki kirjaamo@lumijoki.fi

Oulu kirjaamo@ouka.fi

Siikajoki kunnanvirasto@siikajoki.fi

SSL Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri pohjois-pohjanmaa@sll.fi

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys pply@pply.fi

Tapiola Pohjanmaa ry. info@tapiolary.com

Suoritemaksutta

Tämä asiakirja VARELY/1574/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/1574/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Maanpää Liisa 07.04.2025 08:39

Ratkaisija Aalto Tapio 07.04.2025 08:54

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiannona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähtetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 310 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Käyntiosoite: Torikatu 34-40, 90100 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Telefax: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.